

D ů v o d y:

Právní posouzení věci odvolacím soudem jest správné. Odvolací soud vychází se správného právního názoru, že zneužití poměru odvislosti ve smyslu § 1328 obč. zák. není dáno již tím, že žalovaný, ženatý hospodář, se svou služkou tělesně obcoval, nýbrž že otázku zneužití poměru toho dlužno řešiti podle okolností, za nichž došlo k pohlavnímu styku. K naplnění pojmu svedení zneužitím služebního poměru se vyhledává, by se svedená žena dala k souloži pohnouti právě z důvodu onoho poměru, a by svůdce buď přímo vykonal vliv na její rozhodnutí, využívaje poměru odvislosti, anebo si aspoň byl vědom, že se svedená poddává právě jen v důsledku tohoto poměru. Že žalobkyně jako služebná byla k žalovanému, svému zaměstnavateli, v poměru odvislosti, jest nesporno. Odvolací soud zjistil, že žalobkyně, když v roce 1922 do služeb žalovaného vstoupila, byla teprve 16 roků stará, tedy v květnu 1925, kdy mezi nimi k souloži došlo, něco přes 18 roků, že byla sirotkem, že v měsíci květnu 1925 po dvakráte odmítla žalovaného, když se v noci na její posteli o soulož pokoušel, a že se mu teprve při třetím pokusu neubránila a podlehla. Ze skutkového stavu, na jehož základě rozhodovaly nižší soudy, vyplývá, že žalobkyně spala jako služka žalovaného aspoň nějaký čas v téže místnosti jako žalovaný, z čehož jest usouditi, že k tomu došlo z vůle žalovaného, jejího zaměstnavatele. I tím byla vydána žalobkyně vůli žalovaného a žalovaný, užívaje sám za nocleh místa, kde mohl ji snadno přiměti k souloži, zneužil tím její závislosti na něm. Jestliže hospodář, jenž podle § 16 čeledního řádu pro Čechy ze dne 7. dubna 1866, čís. 11 z. zák. má zvláštní dozor nad služkou jakožto údem domácnosti a jenž ji má míti k tomu, aby se v domě i mimo dům mravně chovala, využiv této vynucené blízkosti v noci, přiměl služku tak mladistvého věku, jež nemá rodičů a proto je tím více na zaměstnavateli závislá, přes její odpor k souloži, jest právem míti za to, že na jeho straně je splněn pojem zneužití služebního poměru, to tím spíše, an se žalovaný dva předcházející dny před souloží o soulož pokoušel a žalobkyně se mu při třetím pokusu neubránila a podlehla. Žalobkyně nepotřebovala uvést, jak mylně za to má dovolání, určitý případ, že se o ni někdo ucházel. K odůvodnění žalobního nároku stačí, že byla zneužita žalovaným a má nemanželské dítě, čímž její vyhlídka na sňatek jest zmenšena.

Čís. 8428.

Zákon ze dne 23. června 1926, čís. 156 sb. z. a n., o pohledávkách ze závazků vzniklých bývalému Rakousku, bývalému Uhersku, bývalému mocnářství Rakousko-uherskému, říši Německé a německým státům.

Výplata měsíčního důchodu státem není »aktem« ve smyslu zák. čís. 156/26.

(Rozh. ze dne 2. listopadu 1928, Rv I 278/28.)

Právoplatným rozsudkem z roku 1911 byl uznán bývalý rakouský železniční erár povinným platiti žalobkyni, utrpěvší na dráze úraz, měsíční důchod 26 K 28 h. Po státním převratu vyplácel žalobkyni tento důchod československý železniční erár. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalovaném vzhledem ke změněným hospodářským a měnovým poměrům placení měsíčního důchodu 800 Kč. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Z toho, že čsl. stát převzal majetek bývalého c. k. eráru ve svém území s platností od 28. října 1918, mezi ním i inventář a aktiva rakouského železničního eráru, nelze ještě dovozovati, že převzal také závazky bývalého státu z provozu železnice, a nelze důvodně tvrditi, že nepřevzetí závazků těch přičilo by se dobrým mravům. Čsl. erár vznikl suverenním aktem nově se utvořivšího státu. Čsl. železniční erár není právním nástupcem bývalého c. k. železničního eráru ve smyslu práva soukromého, tedy ani podle § 1409 obč. zák. Již v nařízení ze dne 4. června 1919, čís. 313 sb. z. a n. (§ 21) odmítl čsl. stát jakékoliv právní nástupnictví a závazky bývalého c. k. eráru. Za závazky bývalého Rakouska ručí jen potud, pokud mu to bylo uloženo mírovou smlouvou St. Germainskou, pak podle zákona ze dne 23. června 1926, čís. 156 sb. z. a n., pokud závazky takové vzal na sebe výslovně zákony a jinými akty. Závazky toho druhu, o jaký tu jde, nebyly čsl. státu uloženy mírovou smlouvou, a žalobkyně neprokázala, že čsl. stát zákonem, smlouvou nebo jiným aktem vzal na sebe výslovně plnění závazků toho druhu. Jest zajisté správné, jak tvrdí odvolatelka, že placení dosavadního důchodu i po převratu nestalo se jen z nedopatření neb nevědomky. Nejsou však správné vývody, že v placení tom spočívá výslovné převzetí právního závazku a že proto i nárok na zvýšení důchodu proti čsl. železničnímu eráru jest odůvodněn. Důvodová zpráva vládního návrhu zákona (tisk čís. 68) uvádí výslovně, jaké to byly pohnutky a úvahy, jež vedly k tomu, že v jednotlivých oborech státní správy byly buď definitivně nebo prozatímně zařízeny platby, jež právně stihaly bývalý stát, byly to vnitrostátní důvody sociální, humánní, hospodářské a ohledy slušnosti. Než i v tom případě, kdyby se mohlo míti za to, že čsl. železniční erár, platě i po převratu dosavadní důchod, převzal tím právní závazek k jeho dalšímu placení, nebyl by proti němu odůvodněn nárok na zvýšení důchodu, poněvadž by šlo o dobrovolné převzetí závazku určité výše (§ 915 obč. zák.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Zákonem čís. 156/26 nebyly dotčeny zákony a akty, kterými československý stát vzal výslovně na sebe splnění závazků uvedených v odst. (1) tohoto zákona (srv. § 4). Není zákona, jímž byl by žalovaný stát vzal na se splnění sporného závazku. Dosavadní výplata měsíčního důchodu 26 Kč 28 h není aktem ve smyslu § 4. Zákonodárce měl tímto předpisem na mysli jen projevy a jednání učiněné s vědomím důležitosti věci a sledující přímo účel převzítí závazek. Též požadavek výslovnosti

jest důkazem úmyslu zákonodárcova, že jednání nebo projevy daly se ve formě přizpůsobené důležitosti věci, by nemohly vzniknouti pochybnosti o jiném úmyslu jednajícího nebo projevujícího orgánu státního. Srv. rozh. čís. 7984 sb. n. s. Dosavadní výplata důchodu může býti proto pokládána jen za konkludentní čin, jenž nezaložil převzetí rozsudečného závazku vzniklého proti bývalému státu rakouskému žalovaným státem.

Čís. 8429.

Převzal-li kupitel bez výhrady knihovní dluh na srážku z kupní ceny, převzal prodatelův závazek jako osobní dlužník. Souhlas věřitelův s převzetím dluhu jest spatřovati v tom, že poskytl kupiteli slevu.

(Rozh. ze dne 2. listopadu 1928, Rv I 616/28.)

Žalovaný převzal při koupi nemovitosti od Č-a na srážku kupní ceny žalobcovu knihovní pohledávku 50.000 Kč. Po koupi dohodl se žalovaný se zástupcem žalobcovým o splacení pohledávky v ten rozum, že žalobce přijme na onu pohledávku k úplnému vyrovnání 35.000 Kč v případě, že tato část bude co nejdříve zaplacená. Ježto žalovaný tento závazek neplnil, domáhal se žalobce na něm jako na osobním dlužníku zaplacení 50.000 Kč. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle odstavce II. tržové smlouvy převzal žalovaný bez výhrady knihovní pohledávku Marie B-ové ve výši 50.000 Kč zajištěnou na koupené nemovitosti na srážku z kupní ceny, čemuž nelze podle způsobu poctivého obchodování (§ 914 obč. zák.) rozuměti jinak, nežli že přijímá dluh ten tak, by dosavadní dlužník byl ho zcela sprostěn a že přebírá závazek prodatelův bez omezení na hypotéku, kterou od něho koupil. Pro mínění, že tímto převzetím jest rozuměti jen převzetí hypotekárního závazku, není ve spisech opory. Takové převzetí dluhu děje se pravidelně ve prospěch kupitele, by nemusel celou kupní cenu hotově vyplatiti. Kdyby ji vyplatil, zaplatil by prodatel dluh z kupní ceny a byl by prost dluhu vůbec. Nelze seznati, proč by kupitel, jenž dluh převzal na srážku z kupní ceny, měl býti dluhu prost a ponechati si část kupní ceny určenou na jeho úhradu. Žalovaný zajisté na věc nahlížel, když jednal s T-em jako zástupcem žalobkyně o slevě, z čehož se dá souditi, že se pokládal za osobního dlužníka, jenž převzal dluh (nikoli plnění) od dřívějšího dlužníka a jest povinen zaplatiti jej věřiteli. Proto domáhal se slevy ve svůj prospěch. Žalovaný neslibil prodateli, že obstará plnění jeho věřiteli (převzetí plnění) ve smyslu § 1404 obč. zák., nýbrž smluvně